

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**KÂMİL ERDEM ÖYKÜLERİNDE METİNLER ARASILIK
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Hazırlayan
Gülşay YALÇIN**

**Danışman
Prof. Dr. Mümtaz SARIÇİÇEK**

Ocak 2024, KAYSERİ

KÂMİL ERDEM ÖYKÜLERİNDE METİNLER ARASILIK

Gülay YALÇIN

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2024
Danışman: Prof. Dr. Mümtaz SARIÇİÇEK

ÖZET

Kâmil Erdem Öykülerinde Metinler Arasılık, yazarın Yok Yolcu, Bir Kırık Segâh, Şu Yağmur Bir Yağsa kitaplarında bulunan öykülerde metinler arası ilişkilere odaklanan, metinler arasılığın üretilen yeni metne etkilerini sorgulayan, ilgilerin açıklanmasında edebiyat, tarih, siyaset bilimi, sosyoloji, müzik ve resim gibi alanlardan faydalanan bir araştırmadır. Çalışma; “Metinler Arasılık Kuramı”, “Kâmil Erdem Öykülerinde Metinler Arasılık” başlıklarını taşıyan iki ana bölümden oluşmuştur. Çalışmanın “Giriş” bölümünde yazara ait biyografi bilgisi verilmiştir. “Metinler Arasılık Kuramı” başlığı taşıyan birinci bölümde metinler arasılık kuramı ve tarihçesi özetlenmiş, ikinci bölümde öyküler okur merkezli bir bakışla, metinler arasılık kuramına uygun olarak tahlil edilmiştir.

Yazarın bilinçli olarak kurucu yapı ögesi olarak kullandığı metinler arası ilgiler kimi öykülerinde de ekininden ve ilgilerin çağrışım ortaklığından doğmuştur. Yazar, öykünün gizlerini çözecek katılımcı olarak okuru, metnin üretimine dâhil etmiştir. Metinler Arası ilgiler vasıtasıyla öykülerin derin yapısında; karakter, mekân, zaman öğelerinin inşasında şiirsel ve düşsel etki artırılmış, öykü türünün az sözle çok şey söyleme tutumuna uygun olarak üslup yoğunluğu sağlanmış ve çoğunlukla öykülerin mesajını taşıyan toplumcu gerçekçi temalara referans verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öykü, metinler arasılık, Kâmil Erdem, okur, yorum.

GİRİŞ

Kâmil Erdem Öykülerinde Metinler Arasılık başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasında, Kâmil Erdem'in kitaplaştırılarak yayımlanmış üç öykü kitabında bulunan metinler arası ilişkiler tahlil edilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızda, yazarın metinler arası alışverişlerde bulunduğu unsurları tespit edip, bu unsurların yeni metinde kullanım amaçlarını, değişimlerini, anlam açısından esere katkılarını ve metinler arasılığın öykü türüne etkisini açıklamayı amaçladık.

Kâmil Erdem'in ilk öyküleri 1980'li yıllarda edebiyat dergilerinde yayımlanır. Yazar, 2016' da yayımlanan ilk öykü kitabı *Şu Yağmur Bir Yağsa*' ya kadar edebiyata, yalnızca okuma uğraşı olarak devam etmiştir. Eser, Muratpaşa Belediyesi tarafından düzenlenen 2. Antalya Edebiyat Günleri kapsamında “En İyi İlk Öykü Kitabı Ödülü” ne, 2018 yılında yayımlanan ikinci öykü kitabı *Bir Kırık Segâh*, “Toplumsal bilinçle insanın bireysel dünyasının çatışmasını incelikle yansıtması” gerekçesiyle “30. Haldun Taner Öykü Ödülü” ne değer görülmüştür. 2021 yılında yayımlanan *Yok Yolcu* öykü kitabı “Hayatı toplumu, bireyler arası ilişkileri incelikli gözlemleriyle, dile hâkim şiirsel ve özenli bir anlatımla, ustaca yansıtması” gerekçeleriyle “68. Sait Faik Hikâye Armağanı” na değer görülmüştür.

Kâmil Erdem'in öyküleri hem yapı hem de üslup özellikleri bakımından farklı yöntemlerle tahlil edilmeye uygun metinlerdir. Modern öykünün eğilimlerine sahip metinlerde az kelime ile çok şey söyleyen, anlama odaklanan üslup öne çıkar. Öykülere genel olarak gündelik hayatın oldukça sıradan bir kesitinin yansıtıldığı göstermeci/temsilî anlatım hâkimdir. Böylece metinleri tasvir ve tahkiyeden çok coşku ve göstermenin öne çıkarıldığı tiyatro ve şiirin anlatım yapısına yaklaşır.

Kâmil Erdem insanı merkeze alır. Öykülerin hemen hepsinde karşılaşılan, toplumsal, siyasi, politik olaylar ve kahramanlar, insanların sınıfsal yazgıları bahisleri toplumcu

KAYNAKÇA

- Akçay, F. (2019). *Sergei Prokofiev'in konçertosu'nun incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi. Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Akın, G. (2017). *Kırmızı karanfil*. Yapı Kredi Yayınları.
- Akın, Gülten. (2016), *Kestim kara saçlarımı*. Yapı Kredi Yayınları.
- Akkent M. (2012). <http://www.istanbulkadinmuzesi.org/peruz-terzakyan>
- Aktulum, K. (1999). *Metinlerarası ilişkiler*. Öteki Yayınları.
- Aktulum, K. (2002). *Kopuk yazı, kopuk Yapıt*. Öteki Yayınları.
- Aktulum, K. (2004). *Parçalılık / Metinler Arasılık*. Öteki Yayınları.
- Aktulum, K. (2011). *Metinler Arasılık-Göstergelerarasılık*. Kanguru Yayınları.
- Aktulum, K. (2013). *Folklor ve Metinlerarasılık*. Çizgi Kitabevi.
- Akyıldız, E. & Alper, B. (2019). Büyük meciye camisi'nin cephe biçimlenmesi ve bezeme elemanlarının incelenmesi. *Külliyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 8, 65-81.
- Alkan, B. (2007). Karartma geceleri'nde mekân: aydının toplumsal iletişim sorunu. Rıfat Ilgaz Sempozyumu: Edebiyatımızın koca çınarı anısına, (ss.471-476). Çınar Yayınları.
- Alptekin, A.B. (2012). Türk masal ve halk hikâyelerinde iki taş: binek taşı, şamşırak taşı. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 33, 35-48.
- Altınok, B. (2008). Köroğlu ile Kızıroğlu Mustafa Orta Anadolu'da (Resmî belgelere ve Köroğlu'nun yeni bulunan şiirlerine göre). *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 0(48), 215 - 224.
- Aman, M. D.(2022, 3 Kasım). Kâmil Erdem: yolcu olmazsa yol da olmaz, *Cumhuriyet*, <https://www.cumhuriyet.com.tr/kultur-sanat/kamil-erdem-yolcu-olmazsa-yol-da-olmaz-1999001>
- Aras, E. (2022, 2 Mayıs). Kâmil Erdem'le Söyleşi, *Parşömen Edebiyat*, <https://parsomenedebiyat.com/2022/02/07/kamil-erdem-oyku-sempatizandir-gozculuk-yapar-duvar-diplerinden-gitmeyi-yegler/>
- Aslan, E.M.(2015). *İstanbul lâvtası üslûbu üzerine bir araştırma* (Sanatta Yeterlilik Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atik, Ş. (2017). *Metinlerarasılık ve kurmacada gerçeklik üzerine*. Bilge Kültür Yayınları.
- Aydın, A. (2001). Alevi dedeleriyle söyleşiler. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 19,45-85.
- Aydın, M. K. (2020). Basın kaynaklarına göre 27 Mayıs 1960'a giden süreçte Turan Emeksiz olayı. *International Journal of Social Science Research*, 9(2), 180-197.
- Aydinoğlu, E. (2012). Düzenin yabancılaşması ya da bir tezin tarihsel kaderi üzerine bir deneme. *Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 66 - 98.

- Temizsu, M. (2017). Unutulmuş bir yazarı bütün yönleriyle yeniden hatırlamak: Türk Edebiyatı tarihi içinde Mahmut Yesârî. *Journal of International Social Research*, 10(54),158-168.
- Tilbe, A. & Tilbe, F. (2016). Yazın toplumbilimsel oluşumsal yapısalıcı bir çözümleme: Mahut Yesari'nin Çulluk adlı romanında çalışma ilişkileri. Bartın Üniversitesi Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu Bildiriler Kitabı 1 (ss. 123. 2016) Bartın Üniversitesi Yayınları.
- Uçan, H. (2013). *Dilbilim gösterge bilim ve edebiyat eğitimi*. Hece yayınları.
- Uludağ, S. (2008). Ricâlü'l- Gayb, İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/ricalul-gayb>
- Urhan, V. (2007). M. Foucault ve bilgi/iktidar ilişkisinin soykütüğü. *Kaygı: Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 9, 99-118.
- Uşaklıgil, E. (2004). *Bir şehri yok etmek, İstanbul'da kazanmak ya da kaybetmek*. Can Yayınları.
- Uyar, T. (2002). *Büyük saat*. Yapı Kredi Yayınları.
- Tamer, Ü. (2006). *Yanardağın üstündeki kuş*. Kırmızı Yayınları.
- Üstündağ, A. (2021). *İzzet Yasar'ın şiirleri üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üzüm, İ. (2004). Şâh-ı Merdân Murtaşâ Ali: Kültürel Alevî kaynaklarına göre Hz. Ali Tasavvuru. *İslâm Araştırmaları Dergisi*, 11, 75-104.
- Yardımcı, A. B. (2018). Sinoplu filozof Diogenes (Diyojen) ve etik anlayışı. İçinde Ö. Kıran (Ed.), *Sosyal Bilimciler Gözüyle Sinop* (ss.385-397) Berikan Yayınevi.
- Yener, S. (17.10.2018). *Artaki Candan*. <http://www.musikiklavuzu.net/?/blog/bestekârlar/artaki-candan1885-1948>
- Yıldız, E. (2022, 18 Haziran). *Kamil Erdem'le yazarlık serüvenine dair: Dünya değişecek her şey zıddına dönüşecek*. <https://haber.sol.org.tr/haber/soylesi-kamil-erdemle-yazarlik-seruvenine-dair-dunya-degisecek-her-sey-ziddina-donusecek>
- Yılmayan, E. (2022, 21 Mayıs). *Doğa insanın hasmı değil akrabasıdır*. [https://www.selyayincilik.com/basin/Gazete_Pencere_\(Online_Gazete\)](https://www.selyayincilik.com/basin/Gazete_Pencere_(Online_Gazete))
- Yılmaz, O. (2022, 21 Mayıs). *Kâmil Erdem'in ödülleriyle taçlandırılan yazarlığı*. <https://www.bookinton.com/yazarlar/kamil-erdem-ile-soylesi/>